

Præsentation af ph.d.-projektet "Det lille Himmerige. En genlæsning af Grundtvigs *kirkelige anskuelse* i lyset af ritualteori, kropsfænomenologi og kognitiv videnskab."

Jette Bendixen Rønkilde

Kristendommen lever i liturgien. Gennem fælles religiøse handlinger, udtrykker og bekræfter mennesker deres tro og religiøst tilhørsforhold.

Liturgisk teologi og gudstjenesteteologi har traditionelt været en disciplin, der i et abstrakt begrebsapparat har behandlet principperne bag liturgiens indhold. Men de seneste årtier har betydet et fornyet fokus, hvor det er de konkrete, kropslige handlinger i liturgien, der bliver det teologiske kildemateriale. Samtidig er liturgikken blevet mere tværfagligt orienteret, med inddragelse af eksempelvis ritualteori, semiotik og kropsfænomenologi og embodiment-teorier. Der er med andre ord kommet et øget fokus på gudstjenestens kropslige og æstetiske aspekter. Men på mange punkter synes Grundtvigs tanker om liturgi og gudstjeneste som kommer til udtryk i den kirkelige anskuelse at være en førmoderne foregribelse af de tanker, som de seneste årtier er kommet frem indenfor den praktisk-teologiske forskning.

Et gennemgående træk ved N. F. S. Grundtvigs (1783-1872) kirkelige anskuelse er hans udfoldede refleksioner over det levende, mundtlige ord forstået som Guds levende ord til den historiske såvel som aktuelle menighed; den apostolske trosbekendelse, fadervor og nadverindstiftelsesordene. Det er når disse ord får mund og mæle i gudstjenestens liturgiske ramme, at Kristi menighed virkeliggøres og at der dannes grundlag for enhver tale om guds nærvær, troserfaring og forståelse af kirke og menighed. Den amerikanske teolog Gordon Lathrop har foreslået, at Grundtvigs forståelse af det levende ord er en åbning mod en særlig art liturgisk nærvær. Og i forlængelse heraf kan man spørge, om ikke Grundtvigs forståelse af det levende ord genererer en teologi, hvor liturgien får en særlig central rolle, fordi Kristi nærvær erfares i gudstjenestens liturgiske ramme, hvor der både kan spores en særlig art liturgisk nærværsmodus, hvor liturgien bliver locus for troserfaringen, en tankegang, der synes nært beslægtet med forskningen indenfor liturgisk teologi.

Projektet vil derfor bringe den nyere forskning indenfor den praktiske teologi om liturgisk teologi og gudstjenesteteologi i dialog med Grundtvigs liturgiske refleksioner om erfaringen af Kristi nærvær i gudstjenesten, for at komme frem til et begrebsapparat, der kan belyse og analysere Grundtvigs kirkelige anskuelse og vise, hvad der er på spil i det liturgiske nærvær. På den måde kan Grundtvigs skrifter danne grundlag for en nyorientering af liturgikken. Gennem en tværfaglig praktisk teologisk undersøgelse vil projektet eftertænke og nytænke Grundtvigs forståelse af det liturgiske nærvær og gudstjenestesyn og udarbejde en aktualiseret gudstjenesteteologi funderet i en nyorientering mod praksisfællesskabets centralitet som locus for både troserfaring og trosidentitet.